

Και τῆ θεωρία τῆς συμμετοχῆς τοῦ Ἀνθρώπου στὸ Θεὸ ἀσπάζεται καὶ ὁ Ἅγιος Θωμᾶς ὁ Ἀκινάτης.

Ἡ ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΥΠΑΡΞΗΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΣΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ.

Ὑστερὸν ἀπὸ τῆ γενικώτατη καὶ συντομώτατη πρὸ πάντων ἀνάπτυξη τῶν φιλοσοφικῶν θεωριῶν, ποὺ εἶδαν τὸ φῶς τοῦ Κόσμου στὴν πνευματικὴ Ἱστορία τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κόσμου ἀπάνω στὸ ὑψιστὸ θέμα τῆς Μεταφυσικῆς — Θεολογίας, τὸ θέμα τῶν ἀποδείξεων τῆς ὑπαρξης τοῦ Θεοῦ, ἡ φιλοσοφικὴ Σκέψη ὅλου τοῦ Κόσμου θέτει τὸ φυσικὸ ἐρώτημα: Ποία εἶναι ἡ δοθῆ φιλοσοφικὴ θεωρία ἀπάνω στὸ θέμα αὐτό; Στὸ φῶς τῆς καθαρῆς θεωρητικῆς Φιλοσοφίας εἶναι δυνατὸ νὰ εὐσταθήσῃ μὴ ἀπόλυτα βάσιμη καὶ ἀσάλευτη θεωρητικὴ φιλοσοφικὴ ἀπόδειξη τῆς ὑπαρξης τοῦ Θεοῦ;

Χρέος τοῦ στοχαστῆ τῶν στοχασμῶν αὐτῶν εἶναι τῶρ μὴ ἀναπτύξη ἐδῶ τὴν προσωπικὴ του φιλοσοφικὴ θεωρία ἀπάνω στὸ κεντρικώτατο καὶ ὑψηλότερο θέμα τῆς Μεταφυσικῆς, ὡς Θεολογίας, τὸ θέμα τῶν φυσικῶν οὐσιαστικῶν δυνατοτήτων τοῦ Ἀνθρώπινου Πνεύματος ἀπάνω στὸ θέμα τῆς φιλοσοφικῆς ἀπόδειξης τῆς ἀντικειμενικῆς ὑπαρξης τοῦ Θεοῦ. Ὁ στοχαστῆς τῶν στοχασμῶν αὐτῶν αἰσθάνεται βαθύτατα μέσα του τὸ χρέος νὰ ἀναπτύξη ἐδῶ τὸ ἀληθινὸ φιλοσοφικὸ πιστεύω του ἀπάνω στὸ πρόβλημα τοῦ Θεοῦ, ποὺ μὴ αὐτὸ συμπλέκεται ἀδιάσπαστα καὶ τὸ πρόβλημα τῆς Ἀθανασίας. Ὁ στοχαστῆς τῶν στοχασμῶν αὐτῶν πιστεύει, μὲ ὅλη τὴν ψυχὴ του, μὲ ὅλο τὸ εἶναι του καὶ ὅλη τὴν ὑπαρξὴ του, στὴν ἀντικειμενικὴ, τὴν ἀπόλυτα πραγματικὴ μέσα στὸν πραγματικὸ Κόσμο, τὴν ὀντολογικὴ ὑπαρξὴ τοῦ ὑπερέτατου, ἀπολύτου καὶ ἀπείρου καὶ αἰωνίου πνευματικοῦ ὄντος, τοῦ Θεοῦ.

Στὴν ὁμολογία του αὐτῆ τοῦ φιλοσοφικοῦ θεϊστικοῦ του «πιστεύω» θεωρεῖ ταυτόχρονα ὑποχρέωσή του νὰ διασαφηνίσῃ ὀλοκάθαρα καὶ καταξάστερα τὸ ἀληθινὸ νόημα τῆς πίστεως του αὐτῆς. Τὸν ὄρο «Πίστη» μεταχειρίζεται ἐδῶ ὁ στοχαστῆς μόνον καὶ μόνον γιατί ὁ ὄρος αὐτὸς ἔχει παγκόσμια καθιέρωση καὶ ἐπιβολή: Ἀλλ' ἡ πίστη του στὸ Θεό, εἶναι ἀνάγκη νὰ διευκρινιστῇ, δὲν εἶναι ἀπλὴ συναισθηματικὴ πίστη, ὑποκειμενικὴ πίστη, θρησκευτικὴ πίστη, ἀλλὰ πίστη φιλοσοφικὴ, πίστη καθαρὰ θεωρητικὴ, πίστη ὄχι μόνον τῆς Καρδιάς καὶ τοῦ Συναισθήματος, ἀλλὰ καὶ τοῦ Νοῦ, πίστη, στὸ νόημα τῆς καθαρῆς θεωρητικῆς Φιλοσοφίας, τοῦ καθαροῦ θεωρητικοῦ φιλοσοφικοῦ Λόγου. Μὲ τὸ δεδομένο, ὅτι ἡ Φιλοσοφία, ἀν καὶ Θεολογία στὴν ἀληθινὴ οὐσία της, ὅπως ἐτονίστηκε στὸ Κεφάλαιο τοῦ προβλήματος τῆς Μεθόδου τῆς Μεταφυσικῆς, δὲν κινιέται μέσα στὸν ὑποκειμενικὸ κόσμον τῆς Θεσηκίας, ὡς πνευματικοῦ θεσμοῦ ὑποκειμενικῆς προσωπικῆς πίστεως κάθε Ἀνθρώπου, ὡς ἀτομικοῦ πνευματικοῦ ὄντος καὶ δογανικοῦ μέλους

τοῦ πνευματικοῦ ὄργανισμοῦ τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας του, ἀλλὰ μέσα στὸν κόσμο τοῦ καθαροῦ θεωρητικοῦ Λόγου, ὡς πηγῆς ἀπολύτων, καθολικῶν καὶ ἀναγκαίων, παγκοσμίων καὶ παναιωνίων πνευματικῶν ὄντολογικῶν καὶ ἠθικῶν ἀληθειῶν, ἡ πίστη μας στὸ Θεὸ εἶναι ἀπόλυτη πνευματικὴ πεποίθηση. Πεποίθηση φιλοσοφικὴ μὲ ἀπόλυτη θεωρητικὴ ἐνάργεια καὶ βεβαιότητα, μ' ἓνα λόγο ἀπόλυτη θεωρητικὴ ἀλήθεια, θεμελιωμένη ἀπάνω σὲ ἀπολύτως ἀκλόνητα φιλοσοφικὰ βάρη.

Ἄλλ' ὁ μυημένος στὴν Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κόσμου, καὶ τοῦ Ἀρχαίου καὶ τοῦ Νεώτερου Εὐρωπαϊκοῦ Κόσμου, θὰ αἰστανθῆ, χωρὶς καμμιὰ ἀπολύτως ἀμφιβολία καὶ μὲ ἀπόλυτη βεβαιότητα, τὸν πειρασμὸ νὰ θέσῃ ἐδῶ τὸ σπουδαιότατο καὶ κρισιμώτατο φιλοσοφικὸ ἐρώτημα: Εἶναι δυνατό νὰ ὑπάρξῃ καὶ νὰ καλοσταθῆ, ὥστερ' ἀπὸ τὰ γενικὰ συμπεράσματα τῆς κριτικῆς πεσσιμιστικῆς, ἀπάνω στὸ θέμα αὐτό, θεωρητικῆς Φιλοσοφίας τοῦ Κάντ, ἡ θεωρία αὐτῆ τῆς δυνατότητας τῆς θεμελίωσης καὶ τῆς ὑπαρξῆς τῆς θεωρητικῆς Μεταφυσικῆς, ποὺ ὑποστηρίζεται καὶ εἶναι παραδεκτὴ ἐδῶ, τῆς δυνατότητας τῆς καθαρῆς θεωρητικῆς βεβαίωσης, ἀπὸ τὸ καθαρὸ θεωρητικὸ Ἀνθρώπινο Πνεῦμα, τῆς ἀντικειμενικῆς ὑπαρξῆς καὶ τῆς ἀπόλυτης πραγματικότητος τοῦ ὑπερβατικοῦ μεταφυσικοῦ Κόσμου καὶ συνελπνῶς καὶ τῆς ὑπαρξῆς καὶ τῆς πραγματικότητος τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἀθανασίας;

Ἡ ἀπάντησή μας στὸ ἐρώτημα αὐτό, ὥστερ' ἀπὸ μιὰ δλάκερη ζωὴ ἐπιστημονικῆς καὶ φιλοσοφικῆς μελέτης καὶ δημιουργικοῦ φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ, εἶναι κατηγορηματικὰ ἀπολύτως καταφατικὴ, μὲ ἀπόλυτη βεβαιότητα καὶ χωρὶς κανένα ἀπολύτως, καὶ τὸ ἐλάχιστο, δάγκωμα τοῦ τέρατος ὄλων τῶν τεράτων τῆς φιλοσοφικῆς Σκέψης, τοῦ τέρατος τῆς φιλοσοφικῆς «Ἀμφιβολίας». Ὁ στοχαστὴς τῶν στοχασμῶν αὐτῶν θεωρεῖ ὡς ὑπέριστατο χρέος του νὰ τονίσῃ ἐδῶ, ὅτι αἰσθάνεται μέσα στὰ βάρη τῆς πνευματικῆς καὶ φιλοσοφικῆς συνείδησής του αἰσθητὰ ἀπείρου θαυμασμοῦ καὶ σεβασμοῦ καὶ ἀληθινῆς λατρείας πρὸς τὴν πνευματικὴ καὶ φιλοσοφικὴ προσωπικότητα τοῦ θεμελιωτῆ τοῦ Κριτικισμοῦ μέσα στὸ Ἄπειρο τῆς Φιλοσοφίας, ἀλλὰ δὲ θεωρεῖ ὡς ὀρθὰ καὶ δὲ δέχεται τὰ γενικὰ συμπεράσματα τῆς θεωρητικῆς του Φιλοσοφίας. Στὰ μάτια μας ἡ καθαρὴ θεωρητικὴ Φιλοσοφία τοῦ Κόσμου, βοηθημένη καὶ ἀπὸ τὴ θετικὴ Ἐπιστήμη τοῦ αἰῶνα μας, στὴν ἐποχὴ μας ἔχει ξεπεράσει ἤδη τὴν πεσσιμιστικὴ θεωρητικὴ Φιλοσοφία τοῦ Κάντ ἀπάνω στὸ πρόβλημα τῶν ὀρίων τῆς θεωρητικῆς γνώσης τοῦ Ἀνθρώπου καὶ τῶν θεωρητικῶν ἀποδείξεων τῆς ὑπαρξῆς τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἐν' ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματά της ἦταν καὶ ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ δημιουργοῦ της στὴν ἐποχὴ του ὡς Ροβεσπιέρου, ποὺ μὲ τὴ φιλοσοφία του ἐκαρτόμησε τὸ Θεό. Οἱ θεωρίες τοῦ Κάντ γιὰ τὶς θεωρητικὲς ἀποδείξεις τῆς ὑπαρξῆς τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴ δογματικὴ θεωρητικὴ Μεταφυσικὴ τῆς Προκαντιανῆς Φιλοσοφίας, ὡς ἀβάσιμες, εἶναι δυνατό νὰ θεωρηθοῦν ὡς βάσιμες μόνο μὲ τὴν οὐσιώδη προϋπόθεση, ὅτι τὸ καθαρὸ θεωρητικὸ Ἀνθρώπινο Πνεῦμα δὲν ἔχει τὴ δύναμη νὰ ὑπερπηδῆσῃ καὶ νὰ ξεπεράσῃ τὴν ἄβυσσο (;) ποὺ χωρίζει, ἀπὸ θεωρητικὴ ἀποψη, τὸν κόσμον τοῦ καθαροῦ θεωρητικοῦ Ἀνθρώπου Λόγου ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦ ἀπολύτου ὄντος. Ἡ καθαρὴ ὁμῶς θεωρητικὴ Φι-

λοσοφία, στὸ φῶς ὅλης τῆς Ἱστορίας της καὶ τῆς Ἐπιστήμης τοῦ αἰῶνα μας θέται ἐδῶ τὸ ἐρώτημα : Στὴν ἀπόλυτη πραγματικότητα ὑπάρχει ἀληθινή ἄβυσσος ἀνάμεσα στοὺς δύο αὐτοὺς κόσμους, τοὺς κόσμους τοῦ Λόγου καὶ τοῦ ὄντος, τῆς Γνωσιολογίας καὶ τῆς ὄντολογίας (Μεταφυσικῆς); Ἡ Φιλοσοφία τοῦ μεταφυσικοῦ Ρεαλισμοῦ, τοῦ ἀπολύτου μονιστικοῦ Σπιριτουαλισμοῦ ἢ Ἰδεαλισμοῦ, ποὺ δέχονται ὁμόθυμα ὅλα τὰ μεγαλύτερα φιλοσοφικὰ πνεύματα ὅλου τοῦ Κόσμου καὶ ὅλων τῶν αἰώνων (ὅλοι οἱ τιτάνες τῆς Προσωκρατικῆς φιλοσοφίας, ὁ Πλάτων, ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Πλωτῖνος, ὁ Fichte, ὁ Schelling, ὁ Hegel, ὁ Ravaisson, ὁ Lachelier, ὁ Bergson κ.ά.) δὲν εἶναι ἡ Φιλοσοφία τῆς ἀπόλυτης ἐνότητας τῶν δύο αὐτῶν κόσμων, ποὺ ἡ διμορφία τους στὴν ἀπόλυτη πραγματικότητα στηρίζεται μόνο στὴ φαινομενικότητα καὶ εἶναι μόνο καθαρὴ φαινομενικότητα ἢ πλάνη τοῦ δοθοῦ Λόγου; Τὸ μεγάλο σφάλμα τοῦ Κάντ, στὰ μάτια μας, εἶναι τὸ σφάλμα ὅτι ἀγνόησε τελείως τὴν ἀπόλυτη ἀλήθεια τῆς κεντρικῆς ἀρχῆς ὅλης τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας, τὴν ἀλήθεια τῆς «μετοχῆς» τοῦ Ἀνθρώπου Λόγου στὸν Παγκόσμιο «κοινὸ Λόγο», τὸ Θεῖο Λόγο, ποὺ θεμελιώνει τὴ Μεταφυσικὴ τῆς ἀπόλυτης ἐνότητας καὶ ταυτότητας τοῦ Σύμπαντος καὶ συνεπῶς καὶ τῆς ἐνότητας καὶ ταυτότητας τοῦ Λόγου καὶ τοῦ ὄντος, τοῦ Κόσμου, τοῦ Ἀνθρώπου καὶ τοῦ Θεοῦ.

Ἀντίθετα τὸ μεταφυσικὸ πνεῦμα τοῦ Descartes εἶδε ὅλο τὸ βάθος τῆς ἀρχῆς αὐτῆς τοῦ ἀσάλευτου καὶ αἰωνίου βάρους τῆς ἀληθινῆς, τῆς δοθῆς καὶ δημιουργικῆς Μεταφυσικῆς, τῆς ἀρχῆς τῆς συμμετοχῆς τοῦ Ἀνθρώπου στὸ Θεὸ καὶ διακήρυξε τὴν ἀπόλυτη ἀλήθεια τοῦ «ὑπάρχω, ἄρα ὑπάρχει ὁ Θεός.»

Ὁ λόγος αὐτὸς τοῦ Descartes, ποὺ ἀνήκει σ' ἓναν ἄλλο κόσμο ἀπὸ τὸν κόσμο τῆς ὄντολογικῆς ἀπόδειξής του τῆς ὑπαρξῆς τοῦ Θεοῦ (βλ. σελ. 469—71) ἀποκαλύπτει ὅλο τὸ βάθος καὶ ὅλο τὸ μεγαλεῖο τοῦ μεταφυσικοῦ στοχασμοῦ του. Μὲ τὸ λόγο του αὐτὸ ὁ Descartes ἀποκαλύπτεται ὡς ὁ ἀληθινὸς θεμελιωτῆς τῆς θεωρητικῆς Μεταφυσικῆς τοῦ Νεώτερου Εὐρωπαϊκοῦ Κόσμου καὶ ἀνεβαίνει στὰ ὕψη τῶν αἰώνων κορυφῶν τῆς Μεταφυσικῆς καὶ τῆς πνευματικῆς Δημιουργίας ὅλου τοῦ Κόσμου. Καὶ στὰ αἰώνια αὐτὰ ὕψη τῶν θεωριῶν τῆς αἰωνίας Μεταφυσικῆς τῶν μεγαλύτερων μεταφυσικῶν ὅλου τοῦ Κόσμου καὶ ὅλων τῶν αἰώνων ὑψώθηκε ὁ Descartes, γιατί δὲν ἀγνόησε τὴν ἀρχὴ τῆς συμμετοχῆς τοῦ Ἀνθρώπου στὸ Θεό, τὴν κυριώτερη ἀρχὴ τῆς Μεταφυσικῆς τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ. Τὸ μεγάλο λάθος τοῦ Κάντ εἶναι ὅτι δὲν εἶδε ὅλο τὸ βάθος τῆς Μεταφυσικῆς τοῦ μεγαλύτερου μεταφυσικοῦ καὶ τοῦ ρεαλιστικώτερου πνεύματος ὅλων τῶν αἰώνων, — τοῦ Πλάτωνος — τὸν ἐξαρχαχτήρισε ὡς φαντασιόκοπο (βλ. σελ. 161 Ὑποσ.) ὡς καὶ ὅλο τὸ βάθος τῆς ἀπόλυτης πραγματικότητας τοῦ ὄντος, ποὺ λέγεται «Ἀνθρώπος», «Ἀνθρώπινη Σκέψη», «Ἀνθρώπινη Αὐτοσυνείδηση», μὲ ἄλλους λόγους δὲν εἶδε ὅλο τὸ βάθος τοῦ «Cogito» τοῦ Descartes, ὅλο τὸ βάθος τοῦ Ἀνθρώπινου ὄντος, ὡς πνευματικοῦ ὄντος, στὴν ἀληθινὴ οὐσία του, ποὺ μέσα στὰ βάρη του κλείνει τὸ Θεό. Ὁ Κάντ, πνεῦμα ἰδεαλιστικὸ, ἀλλ' ἀπὸ τοὺς ἀντίποδες τῶν κόσμων τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Πλάτωνος (ἀπὸ τὴν

ἀποψη τῆς μεθοδολογίας τῆς Φιλοσοφίας) δὲν κατώρθωσε νὰ ἰδῆ ὄλο τὸ βάθος τῆς ἀρχῆς τοῦ Ἀνθρώπινου «Cogito», ὡς ἀρχῆς καὶ βάθρου τῆς θεωρητικῆς Μεταφυσικῆς, τῆς Ἀνθρώπινης Ἐμπειρίας, «ὡς φωτὸς ἐκ φωτὸς τοῦ θείου Λόγου», ὡς ἀστραπῆς τοῦ Θεοῦ μέσα στὰ βάθη τῆς Ἀνθρώπινης Ψυχῆς μέσα στὶς ἀβυσσες καὶ τοὺς ζόφους τοῦ Ἀπείρου Σύμπαντος καὶ τῆς Αἰωνιότητος. Ὁ Κάντ δὲν εἶδε, ὅτι ἡ πνευματικὴ σκάλαια ποὺ ἀνεβάζει τὸν Ἀνθρώπο στὸ Θεό, μὲ ἀπόλυτη βεβαιότητα, εἶναι μόνο ἡ σκάλαια τῆς Ἀνθρώπινης Ἐμπειρίας, τῆς ἐμπειρίας τῆς δοθῆς Φιλοσοφίας, τῆς Θρησκείας καὶ τῆς Τέχνης, στὸ ἀληθινὸ νόημά της, ὡς φωτὸς ἐκ φωτὸς τοῦ Θεοῦ, ὡς ἀστραπῆς τοῦ Θεοῦ μέσα στὰ βάθη τοῦ Κόσμου.

Ὁ Κάντ ἐστήριξε ὄλο τὸ φιλοσοφικὸ οἰκοδόμημά του ἀπάνω στὶς θεωρίες τῆς Φυσικῆς τοῦ αἰῶνα του, ποὺ ἀποκορυφωνόσαν στὴ Φυσικὴ τοῦ Newton. Μιὰ ἀπὸ τὶς θεωρίες αὐτὲς ἦταν καὶ ἡ θεωρία τοῦ ἀπολύτου κράτους τοῦ Ντετερμινισμοῦ καὶ τοῦ ντετερμινιστικοῦ Αἰτιοκρατισμοῦ. Ἄλλ' ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους ἀθλοὺς τῆς Φυσικῆς τοῦ 20οῦ αἰῶνα εἶναι καὶ ὁ ἀθλὸς τῆς ὑπέρβασης τῆς Φυσικῆς τοῦ Newton καὶ τῆς συντριβῆς τῆς θεωρίας τοῦ Ντετερμινισμοῦ. Ἄν ὁ Κάντ εἶχε μπρὸς στὰ μάτια του ὅλες τὶς ἐπαναστατικώτατες θεωρίες τῆς σύγχρονης Νέας Φυσικῆς, ποὺ ἀνάμεσά τους μιὰ ἀπὸ τὶς κυριώτερες εἶναι ἡ θεωρία τῆς συντριβῆς τῆς φιλοσοφίας τοῦ ὑλιστικοῦ Ντετερμινισμοῦ, ἴσως ἄλλα νὰ ἦσαν τὰ γενικὰ συμπεράσματα τῆς θεωρητικῆς Φιλοσοφίας του.

Ὁ στοχαστὴς τῶν στοχασμῶν αὐτῶν, μνημένος στὸ πνεῦμα τῆς Φυσικῆς καὶ τῆς Βιολογίας τοῦ 20οῦ αἰῶνα, προχωρεῖ ὀλότελα σὲ ἄλλους δρόμους, ἀπὸ τοὺς δρόμους τῆς θεωρητικῆς Φιλοσοφίας τοῦ Κάντ, στοὺς δρόμους τῆς θεμελιακῆς ἀρχῆς τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας, τῆς ἀρχῆς τῆς παγκόσμιας ἐνότητας καὶ ἀρμονίας, τῆς ἀρμονίας τοῦ ὄντος καὶ τοῦ Πνεύματος. Ἀντίθετα πρὸς τὶς θεωρίες τῆς θεωρητικῆς Φιλοσοφίας τοῦ Κάντ, στὰ μάτια τοῦ στοχαστῆ μας, ὁ Ἀνθρώπος, ὡς ἀπειροελάχιστο μέρος τοῦ ἀπολύτου καὶ ἀπείρου κι' αἰωνίου Πνεύματος, τοῦ Θεοῦ, κλείνει μέσα στὰ βάθη τῆς ψυχῆς του καὶ τῆς πνευματικῆς συνείδησής του τὴν πνευματικὴ δύναμη νὰ ὑψωθῆ, ἀπὸ τὸ δρόμο τῆς καθαρῆς θεωρητικῆς Φιλοσοφίας, στὸ μεταφυσικὸ Κόσμο καὶ νὰ βεβαιώσῃ θεωρητικὰ τὴν ἀπόλυτη ὑπαρξή του καὶ πραγματικότητά του καὶ συνεπῶς καὶ τὴν ἀντικειμενικὴ ὑπαρξὴ τοῦ Θεοῦ.

Πρῶτα — πρῶτα, στὸ φῶς τῆς δοθῆς Ἐπιστήμης τοῦ 20οῦ αἰῶνα, συντριβεται ὀριστικὰ καὶ ἀνέκκλητα καὶ γιὰ πάντα, μὲ ἀπόλυτα δοθῆς θετικὲς ἐπιστημονικὲς θεωρίες καὶ ἀποδείξεις, ἡ κοσμοθεωρία τοῦ Ὑλισμοῦ — Ἀθεϊσμοῦ, ὅπως ἀναπτύχθηκε εἰδικώτερα τὸ ζήτημα αὐτὸ στὸ Κεφάλαιο τοῦ προβλήματος τῆς Ὑλης. Μὲ τὴ συντριβὴ ὅμως τῆς κοσμοθεωρίας τοῦ Ὑλισμοῦ ἀνοίγεται ἐλεύθερος ὁ δρόμος πρὸς τὴν παγκόσμια ἐπιβολὴ τῆς κοσμοθεωρίας τοῦ Ἰδεαλισμοῦ καὶ τοῦ Θεϊσμοῦ.

Ἐπειτα ὁ Ἀνθρώπος, στὰ μάτια τοῦ στοχαστῆ τῶν στοχασμῶν αὐτῶν, ἀπὸ γνωσιολογικὴ καὶ μεθοδολογικὴ ἀποψη, δὲν ἔχει βέβαια τὴ γνωστικὴ δύναμη τῆς ἀμεσης πνευματικῆς ἐνόρασης μέσα στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ὑπερβατικοῦ μεταφυσικοῦ Κόσμου καὶ συνεπῶς τῆς ἀμεσης πνευματικῆς ἐνόρασης

τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἔχει τὴ θεία δύναμη (δῶρο τοῦ Θεοῦ), ἀπὸ τὴ μετοχὴ τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸν κόσμον τῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ, ἀπ' τὸ ἕνα μέρος τῆς πνευματικῆς ἐνόρασης μέσα στὰ βάθη τοῦ μπρῶς στὰ μάτια τοῦ πραγματικοῦ αἰσθητοῦ Κόσμου, ἀπ' τὸ ἄλλο μέρος τῆς δημιουργικῆς μεταφυσικῆς Σκέψης, ποὺ βασισμένη ἀπάνω στὰ ἄμεσα δεδομένα τῆς πνευματικῆς αὐτῆς ἐμπειρίας ἀνεβάζει τὸ Πνεῦμα στοὺς κόσμους τῆς θεωρητικῆς Μεταφυσικῆς — Θεολογίας καὶ στὸν κόσμον τῆς ἀπόλυτης κι' αἰώνιας ἀλήθειας τῆς αντικειμενικῆς ὑπαρξῆς τοῦ Θεοῦ. Μέσα στὴν ἴδια τὴ ζωὴ του μέσα στὸ πραγματικὸ γύρω του λεγόμενον φυσικὸ Σύμπαν καὶ μέσα στὸν Ἄπειρο Χρόνον (μέσα στὸν κόσμον τῆς Ἱστορίας) ὁ Ἀνθρώπος ἔχει τὴ δύναμη νὰ ἐνορᾷ πνευματικὰ ὅλα τὰ ἔργα τῶν ἐκδηλώσεων, τῶν ἱστορικῶν φανερωμῶν, ἐνσαρκώσεων καὶ ἀποκαλύψεων τοῦ Θεοῦ καὶ συνεπῶς καὶ τὴ δύναμη νὰ βγάλῃ μὲ τὴ σκέψη του ἀπὸ τὰ πνευματικὰ αὐτὰ ἐνοράματά του τὴν ἀλήθεια τῆς πραγματικῆς ὑπαρξῆς τοῦ Θεοῦ. Ὅπου κι' ἂν στρέψῃ τὰ μάτια του ὁ θεῖος στὴ φύση τοῦ ἐνορατικοῦ καὶ δημιουργικοῦ Νοῦς τοῦ Ἀνθρώπου ἔχει τὴ δύναμη νὰ ἐνορᾷ ὅλα τὰ θαύματα θαυμάτων τῆς ἀπειρης δημιουργικῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ, μὲ ἄλλους λόγους νὰ βλέπῃ μὲ τὴ δύναμη τῆς θείας πνευματικῆς ἐνόρασῆς του τὸν ἴδιο τὸ Θεό.

Τὰ πάντα μέσα στὸν Κόσμον εἶναι θεῖα. «Ἴὰ πάντα θεῖα» εἶναι ὁ πρῶτος καὶ πρῶτος παλαιὸς λόγος τοῦ ἀθάνατου Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πνεύματος. Τὰ πάντα εἶναι δημιουργήματα μιᾶς ἀπειρης κι' αἰώνιας ἐνεργητικῆς καὶ δημιουργικῆς πνευματικῆς δυνάμεως, ἀπόλυτα ἐλεύθερης καὶ παντοδύναμης, ποὺ ὅλα στὸν Κόσμον ἐδημιούργησε μὲ σοφία καὶ ἀγαθότητα καὶ ἀγάπη καὶ δικαιοσύνη. Τὸ Σύμπαν μαρτυρεῖ ἀπόλυτα τὸ ἄπειρο μεγαλεῖο, τὴν ἀπειρη δύναμη, τὴν ἀπειρη σοφία, τὴν ἀπειρη ἀγαθότητα, τὴν ἀπειρη ἀγάπη καὶ δικαιοσύνη ἑνὸς παγκόσμιου Πνεύματος, τοῦ παγκόσμιου κοινοῦ Ἡρακλειτικοῦ Λόγου, τοῦ ἀπολύτου, ἀπείρου κι' αἰωνίου Πνεύματος, μ' ἕνα λόγο τοῦ Θεοῦ. Στὸ φῶς τῆς ὀρθῆς καθαρῆς θεωρητικῆς Φιλοσοφίας τὸ Πᾶν εἶναι Ἐν. Κι' ἕνας ὁ νόμος, ὁ νόμος ὅλων τῶν νόμων, τοῦ ἀπείρου Σύνπαντος μέσα στὸν Ἄπειρο Χρόνον. Ὁ νόμος τῆς παγκόσμιας ἐνότητος καὶ ἁρμονίας. Ὁ Ἀνθρώπος εἶναι ἐν' ἀπειροελάχιστο μέρος τοῦ ἀπείρου Σύνπαντος καὶ ὡς μέρος τοῦ Σύνπαντος δὲν εἶναι ἔξω ἀπὸ τὸ νόμο ὅλων τῶν νόμων τοῦ Σύνπαντος, ἔξω ἀπὸ τὸ νόμο τῆς παγκόσμιας δημιουργίας, τὸ νόμο τῆς ἀπειρης δημιουργικῆς δυνάμεως τοῦ ἀπείρου Σύνπαντος, τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. Ὡς ἀπειροελάχιστο μέρος τῆς ἀπειρης Δημιουργίας ὁ Ἀνθρώπος κλείνει μέσα στὰ βάθη του ἐν' ἀπειροελάχιστο μέρος τῆς ἴδιας τῆς ἀπειρης δημιουργικῆς δυνάμεως τοῦ ἀπείρου πνευματικοῦ Σύνπαντος, τοῦ Θεοῦ. Ἡ δημιουργικὴ σκέψη τοῦ Ἀνθρώπου, ἡ δημιουργικὴ ἐλευθερία του, εἶναι μέρος τῆς ἀπειρης δημιουργικῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. Μέσα του ἀστράφτει κι' ἐνεργεῖ ὁ Θεός. Τὸ ἀπόλυτο, ἄπειρο κι' αἰώνιο δημιουργικὸ Πνεῦμα. Τὸ Ἀνθρώπινο Πνεῦμα εἶναι μέρος τοῦ ἀπολύτου ἀπείρου κι' αἰωνίου Πνεύματος, τοῦ Θεοῦ, καὶ μὲ τὸ ἀπειροελάχιστο θεῖο φῶς του ἐνορᾷ καὶ γνωρίζει, μὲ ἀπόλυτη βεβαιότητα, πῶς ἔχει μέσα του τὴ δύναμη νὰ θεμελιώσῃ ἀπόλυτες κι' αἰώνιες ἀλήθειες, πῶς φέρνει συνεπῶς μέσα στὰ

βάθη του τὸ φυσικὸ θεϊκὸ πνευματικὸ φῶς, τὸ φῶς τῆς ἀπόλυτης κι' αἰώνιας Ἀλήθειας. Τὸ φῶς αὐτὸ δὲν εἶναι ἔργο δικό του, ἔργο ἑνὸς πεπερασμένου ὄντος. Ἡ δύναμη αὐτή, στὴν ἀπόλυτη πραγματικότητα, εἶναι ἓνα μέρος τῆς δυνάμεις τοῦ Ἀπολύτου, τοῦ ἀπείρου Πνευματικοῦ, τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἄνθρωπος εἶναι ἓνα πεπερασμένο ὄν, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν οὐσία τοῦ Ἀπείρου, ὄχι στὸ νόημα τοῦ Ὑλισμοῦ, ἀλλὰ στὸ νόημα τοῦ μεταφυσικοῦ Ρεαλισμοῦ ἢ μονιστικοῦ Σπριτουαλισμοῦ καὶ τοῦ Θεϊσμοῦ. Ἐνα πεπερασμένο ὄν ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν πνευματικὴ οὐσία τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἀλήθεια αὐτὴ εἶναι ἀπόλυτη, αἰώνια, ἄμεση, ἐνορατική, ἀποδειχτική ἀλήθεια. Στὴν ἀλήθεια αὐτὴ μὲ ὑψώνει ἡ ἴδια ἡ γνωστικὴ πνευματικὴ αὐτοσυνείδησή μου, ἡ σκέψη μου, ἡ πνευματικὴ ἐνόρασή μου, ἡ ἐσωτερικὴ πνευματικὴ ἐμπειρία μου. Ἡ Ἀλήθεια τῆς σκέψης μου, τοῦ πνεύματός μου, τοῦ πεπερασμένου ἀνθρώπινου πνεύματός μου, στὸ βάθος καὶ στὴν ἀπόλυτη πραγματικότητα, δὲν εἶναι ἀλήθεια τῶν φυσικῶν αἰσθήσεών μου, ἀλλ' ἀλήθεια τῆς φυσικῆς πνευματικῆς ὄρασής μου, τῶν ματιῶν τοῦ πνεύματός μου καὶ τῆς ψυχῆς μου, ποὺ βλέπουν ἀστραφτερά, πὼς ἐγὼ εἶμαι ἓν ἀπειροελάχιστο μέρος τοῦ ἀπείρου πνευματικοῦ Σύμπαντος, μέρος τοῦ ὁλοζώντανου, ἔμψυχου καὶ πανπνευματικοῦ οργανισμοῦ ὅλης τῆς Δημιουργίας, τῆς Δημιουργίας τοῦ Θεοῦ. Συνεπῶς ἡ δύναμη, ποὺ ὑπαγορεύει μέσα μου τὴν ἀλήθεια τοῦ πνεύματός μου, στὴν ἀπόλυτη πραγματικότητα, δὲν εἶναι παρὰ μόνο δύναμη τοῦ ἀπολύτου, ἀπείρου κι' αἰωνίου Πνεύματος, δηλαδὴ τοῦ Θεοῦ. Μὲ ἄλλους λόγους οἱ ἀπόλυτες κι' αἰώνιες ἀλήθειες τοῦ πεπερασμένου Ἀνθρώπινου Πνεύματος, στὸ βάθος καὶ στὴν ἀπόλυτη πραγματικότητα, εἶναι ἀλήθειες τοῦ Θεοῦ, ἀστραπὲς τοῦ Θεοῦ μέσα στὰ βάθη τῆς Ἀνθρώπινης Ψυχῆς. Μιὰ ἀπὸ τὶς ἀστραπὲς τοῦ Θεοῦ στὸν οὐρανὸ τῆς πνευματικῆς συνείδησής μου εἶναι καὶ ἡ ἀστραπὴ τῆς ἀπόλυτης κι' αἰώνιας ἀλήθειας τῆς ἀρχῆς τῆς παγκόσμιας ἐνότητας καὶ ταυτότητας καὶ ἁρμονίας, δηλαδὴ τῆς ὁμοιογένειας, ὁμοιομορφίας καὶ τοῦ ὁμοουσίου τοῦ Σύμπαντος. Τὸ φῶς τῆς ἀρχῆς τῆς παγκόσμιας ἁρμονίας ἀνεβάζει τὸ Ἀνθρώπινο Πνεῦμα στὸ φῶς τῆς ἀπόλυτης κι' αἰώνιας ἀλήθειας τοῦ Θεοῦ. Ἡ πνευματικὴ αὐτοσυνείδησή μου εἶναι συνείδηση τῆς οὐσίας μου, ὡς ἀπειροελάχιστου μορίου τῆς ἀπειρης οὐσίας τοῦ Σύμπαντος. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὡς ἀπειροελάχιστο ἐγὼ, μέρος τοῦ Σύμπαντος, εἶμαι πνευματικὴ οὐσία καὶ τὸ Ἀπειρο εἶναι ἀπειρη πνευματικὴ οὐσία. Ἡ πνευματικὴ αὐτοσυνείδησή μου, ἡ ἐσωτερικὴ πνευματικὴ ἐμπειρία μου, εἶναι συνείδηση καὶ τῆς πνευματικῆς οὐσίας τοῦ Ἀπείρου ὄντος καὶ συνεπῶς πνευματικὴ συνείδηση καὶ τῆς ὑπαρξῆς τοῦ ἀπείρου πνευματικοῦ ὄντος, τοῦ Θεοῦ. Ὅπως βλέπω τὸ πεπερασμένο μέρος τοῦ Θεοῦ, ἔτσι καὶ μὲ τὴν πνευματικὴ ἐνόρασή μου βλέπω τὸν ὅλο ἀπειρο πνευματικὸ κόσμον, τὸν κόσμον τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν ἴδιο τὸ Θεὸ ὡς ἀπειρο πνεῦμα.

Ἐπίσης ἡ πνευματικὴ αὐτοσυνείδησή μου, ὡς αὐτοσυνείδηση πνευματικοῦ ὄντος, πνευματικῆς αὐτενεργητικῆς καὶ αὐτοδημιουργικῆς δυνάμεις, δημιουργικῆς Ἐλευθερίας, σύμφωνα μὲ τὴν ἴδια ἀρχὴ τῆς παγκόσμιας ἐνότητας καὶ ἁρμονίας, εἶναι καὶ συνείδηση τῆς ὑπαρξῆς τῆς ἀπειρης πνευμα-

τικῆς δημιουργικῆς δύναμης τοῦ πνευματικοῦ ἀπείρου ὄντος, τῆς δημιουργικῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀπολύτου, ἀπείρου κι' αἰωνίου Πνεύματος, τοῦ Θεοῦ.

*

Ἡ πνευματικὴ αὐτοσυνείδηση τοῦ Ἀνθρώπου, ἡ ἄμεση ἐσωτερικὴ ἀνθρώπινη Ἐμπειρία, ἡ θρησκευτικὴ Ἐμπειρία, θεμελιώνει μὲ ἀπόλυτη θεωρητικὴ ἐνάργεια καὶ βεβαιότητα, ἀπ' τὸ ἓνα μέρος τὴν ἀπόλυτη ἀλήθεια τοῦ Ἀνθρώπου «Cogito», τῆς πνευματικῆς φύσης καὶ οὐσίας τοῦ Ἀνθρώπου, καὶ τῆς ἀντικειμενικῆς ὑπαρξῆς του, ὡς πνευματικοῦ ὄντος, ἀπ' τὸ ἄλλο μέρος τὴν ἀπόλυτη ἀλήθεια τῆς ἀντικειμενικῆς ὑπαρξῆς τοῦ Θεοῦ. Ἀπάνω στὴν ἀπόλυτη ἀλήθεια τῆς αὐτοσυνείδησης (Cogito) τοῦ Ἀνθρώπου, ὡς πνευματικοῦ ὄντος, ὑψώνεται ὅλο τὸ οἰκοδόμημα τῆς σπιριτουαλιστικῆς καὶ θεϊστικῆς Μεταφυσικῆς. Ὁ Ἀνθρώπος εἶναι πνεῦμα καὶ μόνο πνεῦμα. Τὸ Ἀνθρώπινο Πνεῦμα, ὡς μέρος τοῦ ἀπολύτου, ἀπείρου κι' αἰωνίου Πνεύματος, τοῦ οὐσία του εἶναι ἡ Ἐλευθερία, εἶναι ἐλεύθερος μέσα στὸν κύκλο τῆς ὑπαρξῆς του. Καὶ ὡς ἐλεύθερο τὸ Ἀνθρώπινο Πνεῦμα, στὴν ἀληθινὴ φύση καὶ οὐσία του, δὲν εἶναι δυνατὸ παρὰ νὰ ἔχη κι' ἔχει καὶ τὸν ἀντίλογο. Ὁ ἀντίλογος εἶναι μέσα στὴ φύση τοῦ Ἀνθρώπου Λόγου. Τὸ αἰώνιο δημιουργικὸ Γίγνεσθαι τῆς Ζωῆς, τοῦ ὄντος, τοῦ Λόγου, εἶναι διάλογος. Διάλογος μ' ἐν' ἄλλο φιλοσοφικὸ πρόσωπο. Τὸ πρόσωπο τοῦ ἐλεύθερου ἑαυτοῦ του — (στὸ βάθος τὸ πρόσωπο αὐτὸ εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Θεός). Ὁ διαλεγόμενος Ἀνθρώπος διαλέγεται μὲ τὸ Θεό. Ἡ Ἀνθρώπινη Σκέψη, στὸ βάθος καὶ στὴν ἀπόλυτη πραγματικότητα, εἶναι διάλογος μὲ τὸ Θεό, — Ὁ Θεός εἶναι μέσα μας! — Καὶ ἀπὸ τὸν ἀντίλογο τοῦ διαλόγου, ἀπόλυτα ἀναγκαῖο στὴν Ἱστορία τοῦ Πνεύματος, γιὰτὶ ὁδηγεῖ στὴν ἀπόλυτη ἀλήθεια καὶ στὸ ἀπόλυτο φῶς (τὸ πνευματικὸ φῶς στὴ διαλεκτικὴ κίνηση τοῦ Λόγου βγαίνει ἀπὸ τὸ πνευματικὸ σκοτάδι) εἶδε τὸ φῶς τοῦ Κόσμου ἢ φιλοσοφικὴ κοσμοθεωρία τοῦ μεταφυσικοῦ Ὑλισμοῦ, ποὺ ἀποκορυφώνεται στὸν Ἀθεϊσμό. Ἀλλ' ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν αἰώνιο ἐσωτερικὸ διάλογο τοῦ Λόγου βγαίνει ἡ ἀρνηση τοῦ ἀντιλόγου καὶ ἡ ἀπόλυτη βεβαιότητα — ἀλήθεια τῆς πνευματικῆς καὶ θεϊκῆς οὐσίας τοῦ Σύμπαντος.

Ἡ κοσμοθεωρία τοῦ Ὑλισμοῦ — Ἀθεϊσμοῦ εἶχε στὴν Ἱστορία τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς Φιλοσοφίας ὡς ἐκπροσώπους μεγάλα φιλοσοφικὰ πνεύματα. Ἀλλ' ἡ ἴδια ἡ Ἱστορία τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς Φιλοσοφίας μαρτυρεῖ, πὼς ὁ ἀντίλογος τοῦ Ὑλισμοῦ ἐνικήθηκε πάντα ἀπὸ τὸν ἀντίλογο στὸν ἀντίλογο τοῦ Ὑλισμοῦ, τὸ διαλογικὸ ἀντίλογο τοῦ συνθετικοῦ καὶ δημιουργικοῦ Λόγου, κι' ἐθεμελιώθηκε ἀπὸ τὴν ἀντίθεση τοῦ ἀντιλόγου πρὸς τὴ θέση τοῦ Λόγου ἢ σύνθεσης τοῦ ἀπολύτου Λόγου, ἡ ἀπόλυτη ἀλήθεια: «Τὸ Πᾶν εἶναι Ἐν καὶ τὸ Πᾶν — Ἐν εἶναι πνεῦμα καὶ μόνο πνεῦμα. Καὶ τὸ ἀπόλυτο, ἀπειρο κι' αἰώνιο Πᾶν — Ἐν — Πνεῦμα εἶναι ὁ Θεός.»

Ὁ Ἀθεϊσμός, γνήσιος καρπὸς τοῦ Ὑλισμοῦ, ἐφάνερωσε στὴν Ἱστορία τοῦ Πνεύματος, κατὰ ἓνα ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους ἀπολογητὲς τῆς θεϊστικῆς κοσμοθεωρίας τῶν Νεώτερων Χρόνων, τὸν Pascal, δύναμη Πνεύ-

ματος. Ἄλλ' ὁ Ὑλισμός, ὁ φυσικὸς πατέρας τοῦ Ἀθεϊσμοῦ, δὲν κατώρθωσε ποτὲ νὰ φωτίσῃ ὅπως πρέπει, τὸ ἐρώτημα τῆς «ὀρθῆς» (μὲ τὸν Πλατωνικὸ ὄρο) Φιλοσοφίας: Πῶς γεννιέται ἡ Σκέψη τοῦ Ἀνθρώπου, ἡ πνευματικὴ αὐτοσυνείδηση τοῦ Ἀνθρώπου Ἐγώ; Τὸ ὄλο πνευματικὸ πρόβλημα τῆς ζωῆς τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸ Σύμπαν, τὸ πρόβλημα τῆς Μεταφυσικῆς καὶ τῆς Θεολογίας, στὰ μάτια μας, ἐντοπίζεται στὸ ἐρώτημα αὐτό.

Στὸ 19ο αἰώνα εἶδαν βέβαια τὸ φῶς πολλὲς ἀπαντήσεις στὸ ἐρώτημα αὐτό, ποὺ ἔβγαιναν ἀπὸ τὰ βῆθη τῶν κόσμων τῆς κοσμοθεωρίας τοῦ μεταφυσικοῦ Ὑλισμοῦ. Ἄλλ' ὅλες αὐτὲς οἱ θεωρίες, μὲ τὸ πέρασμα τοῦ καιροῦ καὶ στὸ φῶς καὶ τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Φιλοσοφίας τοῦ 20οῦ αἰώνα, ἀποδείχθηκαν ὡς ἀπολύτως ἀβάσιμες καὶ ὡς πνευματικὲς φαινομενικότητες καὶ πνευματικὰ ψεῦδη καὶ ἐναυάγησαν ὀριστικά.

Ὁ Ὑλισμὸς δὲν εἶχε ποτὲ καὶ δὲν ἔχει τὴ δύναμη νὰ φωτίσῃ, ἀπὸ τὴν ἀποψή του, τὸ ζήτημα τῆς πνευματικῆς ἐνεργητικότητας, τῆς πνευματικῆς δημιουργίας, τῆς πνευματικῆς αὐτενεργείας, τῆς δημιουργικῆς Ἐλευθερίας, τῆς πνευματικῆς αὐτοσυνείδησης, τῆς πνευματικῆς, μ' ἓνα λόγο, Ἐμπνευσης. Τὸ ζήτημα τοῦ πῶς γεννιέται ἡ Ἐμπνευση τοῦ δημιουργικοῦ Πνεύματος στὸ δημιουργικὸ ἔργο της ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή τοῦ φανερωμοῦ τοῦ Πνεύματος στὴ δημιουργικὴ ζωὴ ὄλου τοῦ Κόσμου, στὴν ἀπειρη δημιουργία ὄλων τῶν μεγάλων πνευμάτων τῆς Παγκόσμιας Ἱστορίας, στὴ δημιουργία τῆς Θεσκείας, τῆς Ἠθικῆς, τῆς Φιλοσοφίας, τῆς Ἐπιστήμης, τῆς Μεγάλης Τέχνης.

Ἡ ἀνθρώπινη Σκέψη, στὴν οὐσία της, εἶναι πνευματικὴ αὐτενεργεία, πνευματικὴ αὐτοδημιουργία, πνευματικὴ δημιουργικὴ Ἐλευθερία. Συνεπῶς ἡ Σκέψη, στὴν οὐσία της, εἶναι τελείως καὶ ἀπολύτως ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὴν Ὑλῆ. Τὸ Πνεῦμα δὲν εἶναι οὔτε προϊόν, οὔτε λειτουργία τῆς Ὑλῆς, ΑΛΛ' ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ, ποὺ ἀντίθετα πρὸς τὶς ὑλιστικὲς θεωρίες, διαπερνᾷ, πλημμυρίζει καὶ κατακλύζει ὄλο τὸ λεγόμενον φυσικὸ ὑλικὸ Κόσμο, ποὺ φαινομενικὰ μόνο καὶ στὴ λαϊκὴ ἀπλὴ σκέψη φαίνεται ὡς ἡ μόνη ἀπόλυτη πραγματικότητα. Οἱ πιστοὶ τοῦ Ὑλισμοῦ ἀναπτύσσουν βέβαια καὶ τονίζουν τὴ θεωρία, πῶς τὸ Πνεῦμα εἶναι προϊόν τῆς Ὑλῆς. Ἄλλ' ἡ θεωρία αὕτη εἶναι οἰκτρότατη πλάνη, τὸ μέγιστο ψεῦδος, τὸ ψεῦδος ὄλων τῶν ψευδῶν τῆς ζωῆς τοῦ Πνεύματος. Ἡ Ὑλῆ, στὸ νόημα τοῦ Ὑλισμοῦ, εἶναι μιὰ νεκρή, μιὰ στατικὴ οὐσία (μιὰ στάσιμη κατάσταση τοῦ ὄντος κατὰ τὶς θεωρίες τῆς Φυσικῆς τοῦ 20οῦ αἰώνα), δὲν ἔχει μέσα της ζωὴ, δὲν ἔχει αὐτενεργεία. Ἡ κίνησή της εἶναι ἑτεροκίνητη, σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους τῆς Μηχανικῆς. Ἡ Ὑλῆ κινεῖται ἀπὸ μι' ἄλλη συμβατικὰ λεγόμενὴ ἀκίνητη ὑλικὴ δύναμη ἢ ἀπὸ μιὰ πνευματικὴ δύναμη, ὅπως ἡ δύναμη τοῦ Ἀνθρώπου Πνεύματος, ἡ δύναμη τῆς Ἀνθρώπινης Βούλησης. Ἡ κίνηση ὁμοῦς τοῦ Πνεύματος εἶναι ἐσωτερικὴ κίνηση. Πηγὴ της τὸ ἴδιο τὸ Πνεῦμα, ποὺ ἀποκορυφώνεται στὴν ἐνσυνείδητη Βούληση καὶ τὸν ἐνσυνείδητο Σκοπὸ. Τὸ Πνεῦμα δὲν εἶναι οὐσία νεκρή, στατικὴ, καὶ δὲν ὑπάγεται στοὺς νόμους τῆς Μηχανικῆς. Τὸ Πνεῦμα εἶναι οὐσία δυναμικὴ, δημιουργικὴ, αὐτενεργητικὴ, αὐτοδημιουργικὴ. Τὸ Πᾶν δὲν εἶναι ὕλη, ὅπως ὑποστηρίζουν καὶ δέχονται οἱ ὀπα-

δοί τοῦ Ὑλισμοῦ. Ἡ ἀπόλυτη ἀλήθεια εἶναι ἡ ἀλήθεια, πῶς τὸ Πᾶν εἶναι ζωὴ καὶ μόνο ζωὴ (Ποβλ. Κεφάλ. «Τὸ πρόβλημα τῆς Ζωῆς»). Καὶ αὐτὴ ἡ Ὑλῆ, στὰ μάτια πολλῶν καὶ ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς ὕλιστές (Holbbach, Diderot) ἔχει τὴ δύναμη νὰ αἰσθάνεται καὶ νὰ σκέπτεται. Ὁ ὕλιστὴς καὶ ἀγνωστικιστὴς Du Bois Raymond (1815 — 1896) ὁμολογεῖ τὴν τελεία ἀγνοιά του ἀπάνω στὸ ζήτημα τῆς Ὑλῆς. Καὶ ὁ ὕλιστὴς καὶ ἄθεος Dantec Le F. δέχεται, πῶς καὶ σ' αὐτὰ ἀκόμη τὰ χημικὰ στοιχεῖα τῆς Ὑλῆς ὑπάρχει μιὰ στοιχειώδης συνείδηση. Τὴ συνείδηση αὐτὴ ὁ ὕλιστὴς L. Büchner θεωρεῖ ὡς μιὰ δύναμη, ποὺ εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατο νὰ ὑπάρχει στὴν Ὑλῆ. Καὶ ὁ μεγάλος ψυχολόγος Alfr. Binet (1856 — 1911) τονίζει: «Ἡ αὐριανὴ ὕλη ὡς καὶ ἡ ὕλη τοῦ παρόντος δὲν μπορεῖ νὰ ἔχη παρὰ μόνο ὕλικὰ ἀποτελέσματα: Ἡ πιὸ βαθειά, πιὸ ὑπομονητικὴ καὶ πιὸ ἐξαντλητικὴ ἐρευνα, ποὺ μποροῦμε νὰ ὑποθέσουμε, τῶν ἰστῶν τοῦ νευρικοῦ συστήματος δὲ θὰ μποροῦσε ποτὲ νὰ μᾶς κάμῃ νὰ γνωρίσουμε, τί εἶναι στὴν πραγματικότητά μιὰ κατάσταση τῆς συνείδησης, ἂν δὲν εἴχαμε τὴν κατάσταση αὐτὴ μέσα μας (μὲ τὴν αὐτοσυνείδησή μας), γιὰτὶ δὲν εἶναι δυνατὸ ποτὲ νὰ ἴδοῦμε στὸ πεδίο τοῦ μικροσκοπίου νὰ περνᾷ μι' ἀνάμνηση, μιὰ συγκίνηση ἢ μιὰ πράξη τῆς Βούλησης.» Ἡ ὕλιστικὴ θεωρία κλείνει μέσα της μιὰ ἐσωτερικὴ ἀντινομία. Καὶ ἡ ἀρνητικὴ θεωρία τοῦ Ὑλισμοῦ προϋποθέτει τὴ Σκέψη. Δίχως τὴ Σκέψη δὲν ὑπάρχει οὔτε θέση, οὔτε ἀρνηση πνευματικῆς ἰδεολογικῆς. Ὅλο τὸ οἰκοδόμημα τοῦ Ὑλισμοῦ στηρίζεται ἀπάνω σὲ μιὰ πλάνη πνευματικῆς. Κάθε κρίση εἶναι ἔργο τοῦ Πνεύματος. Καὶ αὐτὴ ἡ κοσμοθεωρία τοῦ Ὑλισμοῦ εἶναι στὸ βάθος θεωρία, ποὺ ἐπιβεβαιώνει τὴ θεωρία τοῦ Ἰδεαλισμοῦ. Ἐξω ἀπὸ τὸ Πνεῦμα δὲν ὑπάρχει ἀπολύτως τίποτα. Ἰὸ μόνο ποὺ ὑπάρχει, μὲ ἀπόλυτη βεβαιότητα, μέσα στὸν Κόσμο εἶναι τὸ Πνεῦμα καὶ μόνο τὸ Πνεῦμα. Καὶ τὸ ἀπειρο Πνεῦμα εἶναι μόνο ὁ Θεός. Συνεπῶς δὲν ὑπάρχει, στὴν ἀπόλυτη πραγματικότητά, Ὑλῆ, στὸ νόημα τοῦ Ὑλισμοῦ, ὡς οὐσία νεκρὴ, ὡς θάνατος, ὡς μηδέν, ἀλλὰ ζωὴ καὶ μόνο ζωὴ. Ἄλλ' ἡ Ζωὴ, στὰ μάτια τῶν μεγαλύτερων φιλοσόφων ὄλου τοῦ Κόσμου, ὄλων τῶν αἰώνων, εἶναι πνευματικὴ καὶ μόνο πνευματικὴ. Καὶ συνεπῶς τὸ Πᾶν εἶναι Ζωὴ — Πνεῦμα καὶ μόνο Ζωὴ — Πνεῦμα. Καὶ τὰ δυσκατομυριοστὰ τῆς κατώτατης κατάστασης τοῦ ὄντος εἶναι, ὅπως εἶδαμε πιὸ πάνω (βλ. σελ. 222), κατὰ τὶς θεωρίες τοῦ Heisenberg, ζωὴ, δηλαδὴ πνεῦμα. Τὸ Πνεῦμα, στὴν οὐσία του, εἶναι ἐσωτερικὴ, πηγαία κίνηση, ζωὴ, αὐτοκίνηση, αἰώνια κίνηση, αὐτενέργεια, αὐτοδημιουργία, ἐλευθερία (οὐσία τῆς ὕλης ἢ Ἀνάγκη). Καὶ ἡ διαπίστωση τῆς ἀπόλυτης αὐτῆς ἀλήθειας, διαπίστωση τοῦ ἴδιου τοῦ πνεύματος τοῦ Ἀνθρώπου, τῆς ἴδιας τῆς ἐσωτερικῆς πνευματικῆς ἀνθρώπινης Ἐμπειρίας, στὸ νόημα ὅχι τοῦ Ὑλισμοῦ, τοῦ Ἐμπειρισμοῦ τῶν αἰσθήσεων (Sensualisme), ἀλλὰ τοῦ ζωντανοῦ δημιουργικοῦ Λόγου, ὁδηγεῖ, μὲ τὴ δημιουργικὴ δύναμη τοῦ Ἀνθρώπου Πνεύματος, τὴ δύναμη τῆς δημιουργικῆς Σκέψης καὶ τῆς δημιουργικῆς ζωντανῆς Λογικῆς, στὴ θεμελίωση τοῦ υπέρλαμπρου οἰκοδομήματος τῆς δημιουργικῆς Μεταφυσικῆς ὄλων τῶν αἰώνων. Τοῦ οἰκοδομήματος τῆς αἰωνίας Φιλοσοφίας — Μεταφυσικῆς — Θεολογίας τῶν ἀπολύτων καὶ αἰωνίων ἀληθειῶν

τοῦ Ἀνθρώπινου Λόγου, φωτιᾶς ἀπὸ τὸ ἀείζωον πῦρ τοῦ Ἡρακλειτικοῦ «κοινοῦ Λόγου», τοῦ θείου Λόγου, τῶν ἀπολύτων κι' αἰώνιων ἀληθειῶν τῆς αἰωνίας Θρησκείας ὅλων τῶν Θρησκειῶν, τῆς Θρησκείας τοῦ Ἑλληνικοῦ φιλοσοφικοῦ Θεϊσμοῦ, τοῦ Πλατωνισμοῦ καὶ τοῦ Πλατωνικοῦ Ἑλληνικοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ἄλλ' ἐκτὸς ἀπὸ τὸ φυσικὸ φῶς τῆς ἄμεσης πνευματικῆς ἐνόρασης τοῦ θείου, στὴ ρίζα του, Ἀνθρώπινου Λόγου, ποὺ μὲ τὴν ἀστραφτερῆ δύναμή της βεβαιώνει τὴν ἀπόλυτη ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ καὶ συνεπῶς καὶ τῆς Ἀθανασίας, ὡς ἀστραπὴ τοῦ Θεοῦ μέσα στὸν Κόσμο, καὶ ὀδηγεῖ στὸ Θεό, ὁ Ἄνθρωπος μέσα στὰ αἰώνια βάθη τῆς ψυχῆς του ἀκούει καὶ τὴ φωνὴ μιᾶς ἄλλης οὐράνιας καὶ θείας μέσα του δύναμης, τῆς δύναμης τῆς ἠθικῆς συνείδησής του. Καὶ ἡ ψυχολογικὴ συνείδηση τοῦ Ἀνθρώπου, φωτισμένη ἀπὸ τὴ μεταφυσικὴ Ἐνόραση καὶ τὴ μεταφυσικὴ Σκέψη, καὶ ἡ ἠθικὴ συνείδησή του, στὸ βάθος καὶ στὴν ἀπόλυτη πραγματικότητα, στὸ θεῖο φῶς τῆς μεταφυσικῆς τῆς συμμετοχῆς τοῦ Ἀνθρώπου στὸ Θεό, εἶναι ἀστραπὲς τοῦ Θεοῦ μέσα στὰ βάθη τῆς Ἀνθρώπινης Συνείδησης καὶ Ψυχῆς.

Ἀλλὰ καὶ στὸ πέρασμα τοῦ Χρόνου τὸ Ἀνθρώπινο Πνεῦμα διαπιστώνει κι' ἐπιβεβαιώνει, μὲ ἀπόλυτη βεβαιότητα, τὴν ἀπόλυτη ἀλήθεια τῆς παγκόσμιας καὶ παναιώνιας δύναμης καὶ ἀξίας τοῦ ἀπολύτου ἠθικοῦ νόμου, τοῦ νόμου τῆς Ἀρετῆς, τοῦ Ἀγαθοῦ, τῆς Δικαιοσύνης. Ἡ πνευματικὴ ἐμπειρία τοῦ Ἀνθρώπου, ἡ ἴδια ἡ πνευματικὴ ζωὴ του, διαπιστώνει καὶ βεβαιώνει, πῶς ὁ ἀπόλυτος ἠθικὸς νόμος εἶναι ἡ ἀπόλυτη πραγματικότητα, ἡ ἀπόλυτη ἀλήθεια. Τίποτ' ἄλλο μέσα στὸν Κόσμο καὶ στὴ ζωὴ ὅλου τοῦ Κόσμου καὶ στὴν Ἱστορία ὅλης τῆς Ἀνθρωπότητος δὲν εἶναι τόσο βέβαιο, τόσο ἀκλόνητο, ὅσο τὸ κράτος τοῦ Ἀγαθοῦ, τῆς Ἀρετῆς, τῆς Δικαιοσύνης, τῆς ἀπειρης ἠθικῆς δύναμης τοῦ Ἀνθρώπου. Ἡ Δικαιοσύνη εἶναι ἡ θεὰ ὅλων τῶν θεῶν ὅλου τοῦ Κόσμου μέσα στὴν Αἰωνιότητα. Τὸ κράτος τῆς θείας Δίκης εἶναι ἀπόλυτο, ἀπειρο, παγκόσμιο, παναιώνιο, ὑπεραιώνιο. Καὶ ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἀγνοεῖ στὴ ζωὴ του τὸ κράτος τῆς Θείας Δίκης βυθίζεται στὰ αἰώνια σκοτάδια. Καμμιάς ἄλλης ἀλήθειας τὸ κράτος στὴ ζωὴ ὅλου τοῦ Κόσμου δὲν εἶναι τόσο ἰσχυρό, τόσο ἀπόλυτο, τόσο αἰώνιο, σύμφωνα μὲ τὴν ἀπόλυτη διαπίστωση τῆς ἄμεσης πνευματικῆς ἐνόρασης κι' ἐμπειρίας τοῦ Ἀνθρώπου, ὅσο τὸ κράτος τῆς θείας Δικαιοσύνης. Καὶ ἡ ἀπόλυτη ἀλήθεια τοῦ παγκόσμιου καὶ παναιώνιου κράτους τῆς Θείας Δίκης δὲν εἶναι πλάσμα τῆς ἀνθρώπινης Φαντασίας ἢ αὐθαίρετη ἐπινόηση καὶ σύλληψη τοῦ ὀλαφροῖσκιωτου Ἀνθρώπινου Νοῦ, ἀλλὰ βγαίνει ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν τραγικὴ, μαρτυρικὴ καὶ σταυρωμένη ζωὴ τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὴν ἄβυσσο τοῦ Σύμπαντος.

Στὰ μάτια τοῦ στοχαστῆ τῶν στοχασμῶν αὐτῶν, παρὰ τὶς ἀντίθετες θεωρίες τῆς θεωρητικῆς Φιλοσοφίας τοῦ Κάντ, ὅλες οἱ πρὸ πάνω ἀποδείξεις τῆς ὑπαρξῆς τοῦ Θεοῦ ἔχουν ἀπόλυτη φιλοσοφικὴ ἀξία, ἀπὸ τὴν ἀπουσία τῆς γενικῆς μεταφυσικῆς κοσμοθεωρίας του, τῆς κοσμοθεωρίας τοῦ μετα-

φυσικοῦ Ρεαλισμοῦ ἢ μονιστικοῦ Σπιριτουαλισμοῦ. Προπάντων, κατὰ τὴ γνῶμη τοῦ στοχαστή, ἔχουν ἀπόλυτη φιλοσοφικὴ ἀξία ἢ ἠθικολογικὴ ἀπόδειξη καὶ ἡ ἀπόδειξη ἀπὸ τὴ συμμετοχὴ τοῦ Ἀνθρώπου στὸ Θεό, δηλαδὴ ἀπὸ τὴ θεία στὸ βάθος φύση τοῦ Ἀνθρώπου. Τὸ οἰκοδόμημα τῆς σπιριτουαλιστικῆς καὶ ἰδεαλιστικῆς Μεταφυσικῆς καὶ Θεολογίας οἰκοδομιέται ἀπάνω στὴν ἀπόλυτη ἀλήθεια τῆς θείας οὐσίας τοῦ Ἀνθρώπου. Ὁ Ἀνθρώπος, στὸ βάθος καὶ στὴν ἀπόλυτη πραγματικότητα, εἶναι θεῖος ἄνθρωπος, μ' ἕνα λόγος Θεῖος ἄνθρωπος. Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ βαθύτερο καὶ ἀληθινὸ νόημα τῆς Θρησκείας τοῦ πραγματικοῦ καὶ ἀληθινοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ Χριστός, ὡς θεῖος ἄνθρωπος, στὸ αἰώνιο νόημα τῆς ἀληθινῆς Μεταφυσικῆς καὶ Θεολογίας τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας, εἶναι τὸ σύμβολο, ἡ ἐνσάρκωση τῆς ἰδέας τοῦ ἀπολύτου, αἰωνίου καὶ ἀπειροτελείου Ἀνθρώπου, ὡς μορφῆς τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἀνθρώπος εἶναι ἐν' ἀπὸ τὰ ἀπειρα δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ μέσα στὸν Κόσμο. Τὰ δημιουργήματα, ποὺ στὴν ἀπειρη σοφία του καὶ στὸ ξεχείλισμα τῆς ἀπειρης ἀγαθότητός του ἐδημιούργησε ὁ Θεὸς «κυριαρχήσια ἐαυτῶ» (Πλάτ. Τιμ. 29 — 30), ὁλοτελῶς ὁμοία πρὸς τὴ θεία φύση του, δηλαδὴ θεῖα. Ὁ θεῖος Πλάτων ἀστραφτοβολάει καὶ κεραυνοβολεῖ μὲ τις ἀστραπὲς καὶ τοὺς κεραυνοὺς τοῦ θείου νοῦ του δὴ τὴν ἀβυσσο τῆς ζωῆς τοῦ Ἀνθρώπου μέσα στὸ Σύμπαν καὶ τὴν Αἰωνιότητα. Ὁλος ὁ Κόσμος εἶναι θεῖος καὶ ὁ Ἀνθρώπος εἶναι παιδί τοῦ Θεοῦ, ἕνας Θεῖος ἄνθρωπος. Μόνο ἡ μεταφυσικὴ τοῦ Ἀνθρώπου, ὡς πνευματικοῦ καὶ θείου ὄντος, ἡ μεταφυσικὴ τοῦ Θεανθρωπισμοῦ, μᾶς ἀνεβιάζει στὸ Θεό. Ἀστράφτει θεῖο φῶς ὁ Θεῖος Νοῦς καὶ ὁ Θεὸς γεννιέται μέσα στὸν Ἀνθρώπο. Καὶ ὁ Ἀνθρώπος ὑψώνεται στὸ Θεὸ καὶ ἐνώνεται μὲ τὸ Θεό. Ἡ ἀπόλυτη καὶ αἰώνια ἀλήθεια! Τὸ ἀπόλυτο καὶ αἰώνιο πνευματικὸ φῶς!

Ἡ πιὸ ψηλὴ κορυφὴ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας εἶναι ἡ κορυφὴ τῆς κεντρικῆς μεταφυσικῆς κοσμοθεωρίας της, τῆς κοσμοθεωρίας τῆς συμμετοχῆς τοῦ Ἀνθρώπου στὸ Θεό. Τῆς δημιουργίας τοῦ Ἀνθρώπου τελείως ὁμοίου («παραπλησίον») πρὸς τὸ Θεό, μὲ ἄλλους λόγους τῆς δημιουργίας τοῦ Ἀνθρώπου ὡς παιδιοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὅλα τὰ ποτάμια τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας — Μεταφυσικῆς — Θεολογίας ἐκβάλλουν στὸν ὠκεανὸ τῆς Μεταφυσικῆς τῆς ἀπόλυτης ἐνότητος καὶ ἁρμονίας ὅλου τοῦ Κόσμου, τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἀνθρώπου. Μόνο τὸ ἀθάνατο Ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ Πνεῦμα ἀνακάλυψε τὸν ἀληθινὸ Θεό, τὸ Θεὸ — πατέρα τοῦ Ἀνθρώπου. Εἶναι ἀλήθεια, πῶς καὶ ἄλλοι λαοὶ ἐλάτρευαν τὸ Θεό, ἀλλὰ τὸ Ἑλληνικὸ Πνεῦμα ἀνακάλυψε τὸ Θεὸ τῆς αἰωνίας Φιλοσοφίας καὶ ἐθεμέλιωσε τὴν ὑψηλότερη ἰδέα τοῦ Θεοῦ, τοῦ φιλοσοφικοῦ Θεοῦ. Τοῦ Θεοῦ — πατέρα ὅλου τοῦ Κόσμου καὶ ὅλου τοῦ Ἀνθρώπου Γένους. Οἱ ἰδέες τοῦ Θεοῦ τῶν ἄλλων λαῶν εἶναι ἰδέες λατρείας τῆς Φύσης. Καὶ μιὰ ἀπὸ τις πιὸ ἀξιόλογες ἰδέες τοῦ Θεοῦ τῶν ἄλλων λαῶν εἶναι ἡ ἰδέα τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, τοῦ Γιεχωβά. Ἀλλ' ἡ ἰδέα αὐτὴ, ὅπως εἶδαμε (Προβλ. σελ. 45-4), ἐμπνέει στὸν Ἀνθρώπο τὸν Ἰλιγγο, τὸν τρόμο, τὴ φόβη, τὴν ἀγωνία. Μόνο ἡ θρησκεία τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου, ἡ θρησκεία τοῦ ἱεροῦ Ἑλληνικοῦ Λόγου, εἶναι ἡ θρησκεία τῆς λατρείας τοῦ Πνεύματος, τοῦ ἀληθινοῦ Πνεύματος.

τος, τοῦ ἀπολύτου δημιουργικοῦ Πνεύματος. Μόνο τὸ ἀθάνατο Πνεῦμα τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας, στὸ ἀπόγειό της, ἀνακάλυψε τὸ Θεὸ — πατέρα ὅλου τοῦ Κόσμου καὶ τοῦ Ἀνθρώπου, τὸ Θεὸ τῆς δημιουργίας τοῦ Σύμπαντος ἀπὸ καλωσύνη καὶ ἀγάπη (Πλάτ. Τιμ. 29 — 30).

Τίποτ' ἄλλο βαθύτερο καὶ ὑψηλότερο δὲν ἔχει εἰπωθῆ ἀπὸ τὸ λόγο αὐτὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος στὴν πνευματικὴ Ἱστορία ὅλου τοῦ Κόσμου. Ὁ Θεὸς εἶναι πνεῦμα καὶ ἔπλασε τὸν Ἀνθρώπο ὅμοιο («παραπλήσιο») πρὸς τὸν ἑαυτὸ του, δηλαδὴ ὡς πνεῦμα. Ὁ Ἀνθρώπος εἶναι σάρκα ἀπ' τὴ σάρκα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἀνθρώπος εἶναι ἕνας ἄλλος θεός, ἕνας κοσμοθεός. Ἐνας Θεὸς μέσα στὸν Κόσμο καὶ στὴ δύναμη καὶ στὴ σοφία. Στὴ δύναμη, γιὰτὶ κατορθώνει νὰ νικάη καὶ νὰ ζῆ μέσα στὴν ἄβυσσο τοῦ Σύμπαντος, καὶ στὴ σοφία, γιὰτὶ ἔχει τὴ δύναμη ν' ἀνακαλύπτῃ τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ βαδίξῃ στὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ. Τὸ δρόμο τῆς Ἀλήθειας καὶ τῆς Ἀρετῆς, τῆς Σοφίας καὶ τῆς Δικαιοσύνης, τῆς Ἀγάπης, τῆς Καλωσύνης καὶ τῆς Ἀγιωσύνης.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο ΧΙΙ

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΣ

ΣΤΟ ΦΩΣ ΤΩΝ ΘΕΩΡΙΩΝ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ

Τὸ πρόβλημα τῆς Ἀθανασίας τῆς Ἀνθρώπινης Ψυχῆς ἐθεωρήθηκε, ὡς ἔδω, ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς Φιλοσοφίας. Ἀλλὰ τὸ πρόβλημα τῆς Ἀθανασίας δὲν εἶναι μόνο πρόβλημα τῆς Φιλοσοφίας, ἀλλὰ καὶ πρόβλημα τῆς Ἐπιστήμης καὶ μάλιστα τῆς θετικῆς Ἐπιστήμης τῆς ἐποχῆς μας. Ἡ ἐποχὴ μας εἶναι ἐποχὴ μεθοδολογικοῦ Θετικισμοῦ, ἐποχὴ θεωρητικοῦ καὶ μεθοδολογικοῦ Ἐπιστημονισμοῦ. Καὶ ὁ σύγχρονος Ἑλληνικὸς πνευματικὸς Κόσμος, ὅπως ἐτονίσαμε καὶ πρὸ πάνω (σελ. 137 — 143), εἶναι ὁ ἴδιος ὁ αἰώνιος Ἑλληνικὸς πνευματικὸς Κόσμος, ποὺ φλογίζεται πάντα, στὸ πέραςμα τῶν Αἰώνων, γιὰ τὸ ἀπόλυτο καὶ αἰώνιο πνευματικὸ φῶς. Τὸ φῶς τῆς ἀπολύτης καὶ αἰώνιας πνευματικῆς Ἀλήθειας. Καὶ τὸ φῶς τῆς Ἀλήθειας ὁ Ἑλληνικὸς Κόσμος ζητάει πάντα μέσα στοὺς κόσμους τῆς Φιλοσοφίας, ἀλλὰ παράλληλα καὶ ταυτόχρονα καὶ μέσα στοὺς κόσμους τῆς Ἐπιστήμης. Τῆς φωτισμένης καὶ ὀρθῆς δημιουργικῆς Ἐπιστήμης.

Τὸ πρόβλημα τῆς Ἀθανασίας, στὸ βάθος καὶ στὴν ἀληθινὴ οὐσία του καὶ στὴν πραγματικὴ πνευματικὴ θέση του, εἶναι τὸ πρόβλημα τῆς Ζωῆς μέσα στὸν Ἀπειρο Κόσμο καὶ στὸν Ἀπειρο Χρόνο. Καὶ τὸ πρόβλημα τῆς Ζωῆς, ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς θετικῆς Ἐπιστήμης, εἶναι κυρίως πρόβλημα τῆς θετικῆς, τῆς πειραματικῆς, Ἐπιστήμης τῆς Βιολογίας.

Συνεπῶς τὸν πρῶτο καὶ κύριο λόγο στὸ ἔργο τοῦ ἐπιστημονικοῦ διαφωτισμοῦ τοῦ προβλήματος τῆς Ἀθανασίας ἔχει ἡ Ἐπιστήμη τῆς Βιολο-